

Posamezna številka 6 vinarjev.

"DAN" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 120, z dostavljanjem na dom K 150; s pošto celoletno K 200, polletno K 100, četrtletno K 50, mesečno K 170. — Za inozemstvo celoletno K 80. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Volitve pred durmi.

Dopis z dežele.

Naša inteligenca v resnici nekaj časa dela in se žrtvuje v pro- speh in napredek našega nevednega, zatiranega, v temi tavajočega ljud- stva. Za to jim vsa čast! Povdariti pa moramo, da pri stvari ne vstrajajo dolgo in ko naposled naletijo na od- pore, ki so v zvezi s tem — kratko- malo opustijo delo za razširjenje na- prednih idej. Mnogo jih je tudi tak- kih, ki si domišljujejo, da je stvar samoobsebi umevna tudi navadnim ljudem (kakor inteligenci). Zopet eni se zanašajo na druge in mislijo, da bodo tisti »fiksni« drugi odpravili namesto njih. Mnogo je pa takih, ki sploh nič ne mislijo in ne delajo za narod. Napredna stranka ima dosti zaupnikov, a kakor smo že gori po- vedali so navadno take razmere.

Klerikalna stranka ima svoje za- upnike v vsaki vasi v obliki duhov- nikov, ki imajo na razpolago prižni- ce raz katere grmi in treska na pla- šno ljudstvo. Zelo dosti si pomagajo po spovednicah, kjer grozijo s pek- lom in hudičem in »brez odveze«. Na preprostega kmetiča ta prazen strah zelo dosti vpliva in če ni člo- veka, ki bi mu odprl oči — tedaj po- stane klerikalci in naročuje dikti- rane klerikalne časopise, katerega včasih še brati ne zna. Ob času vo- litve obljubljajo kmetu vsega kar si požeeli njegovo srce. Duhovniki se trudijo na vse načine in agitirajo pridno za svoje kandidate. Kier se iz početka kažejo nevspehi, tja naže- nejo misijonarje, da omehekajo srca in pripravljajo pot za klerikalno ju- ho; šuntajo žene proti možem. Na kratko: porabijo vsa sredstva samo, da dosežejo svoj namen. Pri tem so pa zelo, zelo vstrajni. Sicer pa vedo, dobro, da gre njih krivična stranka proti koncu in si prizadevajo na vse načine, da bi rešili klerikalno ladjo pogina.

Ce dobro premislimo, da se bo- rijo klerikalci s skrajnimi, obupnimi silami in če pomislimo, kaj lahko na- praviti hudič, ki v sili tudi muhe žre, tedaj rečemo:

Se malo je dni, namenjenih za napredne shode in agitacijo. Volitve so pred durmi. Treba se bo bojevati brezobzirno po načelu: zob za zob. — Ali hočete še trpeti to »črni ja- rem«, ki tlačil vse Kranjce in na vse dovoljene in nedovoljene načine o- nemočuje, da bi se prosveta ne raz- širjevala med ljudstvom. Celó šole hoče zapreti in je vsled tega dolgo vrsto let neusmiljeno zatirala učitel- stvo vedočo dobro, da so ti prvi pionirji kulture. Celó večnost se že bori učitelstvo za izboljšanje svojih mizernih plač, a klerikalna vlada noče o tem nič slišati — celo po- smejuje se učitelstvu, ki se stre- lja in umirajo od pomanjkanja. Ali hočete še šest let trpeti pomanjka-

nja?!!!! Ne! Proč s klerikalno mo- gočnostjo. Proč z jalovo mislijo, da je klerikalizem nepremagljiv. Ni res! V zadnjem času je dobila ta stranka toliko razpok, da je treba le nekoli- ko potisniti in klerikalnega strahu je — konec. Torej voditelji in zaupniki: Pojdite v boj za pravico! Še malo časa nam preostaja, volitve so pred durmi. Agitirajte in odpirajte ljudem oči! Predvsem pa vam ključemo: Vztrajajte, vztrajajte, vztrajajte!

Slovenska zemlja.

IZ JEŽICE.

Nekaterim franciškanom iz Ljub- ljane, ki prihajajo ob nedeljah oprav- ljati deveto mašo, zmanjkalo je gra- diva za oznanjevanje božje besede. Par nedelj sem čuje se od njih le boj proti naprednemu časopisu in politika. Mogoče imenovani še ne ve- do, da moramo vsi franciškanec za mašo in oznanjevanje božje besede, ne pa politiko na prižnici jako drago plačevati. Kakor župnik, tako tudi franciškanec vzamejo klerikalni ka- kor tudi liberalni denar. Tudi pri biri krmila, repe in korenja se ne izog- nejo liberalnih in socialnodemokra- tičnih hiš. Ako jim je pa gradiva za pridige zmanjkalo, poslužijo naj se v prvi vrsti farovža in čukarije. Far- rovž in čukarija dala bosta omenje- nim gospodom gradiva za več deset- letij. Vzemite v roke katekizem in sv. pismo, in vprašajte župnika Zu- pana, koliko spoštuje in upošteva Kristusove nauke, čigar namestnik pravi, da je??? Splošna sodba o žup- niku je ta, da je za cerkev za nič, za šolo za nič — le za pridobivanje de- narja v lastno bisago je jako izvr- sten. Javnost pa tudi ve, zakaj pre- ganja župnik s tako umazano zahrbt- nostjo edino-le čitatele »Dneva«. Župnika Zupana dejanja bi že davno razkrinkana bila, zato je v sili kot medved začel jesti prejšnje čase od njega tako liberalno brezversko mu- ho učiteljico. Zanimanje za dnevnik »Dan« je na Ježici čim dalje večji. Bere ga župnik sam, kmet, obrtnik, delavec, staro in mlado. Resnica oči kolje. Zato tudi župnik, kateremu že dalje časa voda v grlo teče, ne bo mogel s takimi pridigami »Dneva« iztrebiti. Lažnjivca »Slovenca« in »Domoljuba« naj berejo obiskovalci prodajalne, kjer se prodaja poleg imenovanih listov najbolj pristno ka- toliško žganje. Dober tek!

S PRIMORSKEGA.

Iz Trnovega. Klerikalci zmirom vpijejo, kako slabo gospodarijo nji- hovi nasprotniki v občinah, ki jih imajo v rokah, n. pr. v Ljubljani, v Idriji. Ne vidijo pač brna v svojem očesu! Kako je deželno gospodar- stvo, spoznali bomo do dobra, ko nam bodejo z zvišanjem deželnih dok- lad, ali pa s kakimi drugimi novimi davki vlekli denar iz žepov. Jeden

tak davek nas že žuli. Če misliš, da bodeš s prodajo te ali one parcele za katero se ti ponuja slučajno do- bra cena, poplačal svojega upnika, ali poravnal dolg pri posojilnici, mo- tiš se. Dežela je tu, in tej moraš šteti masne odstotke, če tudi si morebiti le z dolgotrajnim svojim trudom par- celo toliko zboljšal, da ti je bila po- nujena zanjo dobra cena. — Klerikal- no gospodarstvo po kmetskih obči- nah pa dobro poznamo. V jableniški občini n. pr. je bilo tako, da so vsled njega ob zadnjih volitvah občani brez vsakega vpliva od drugod po- medli z duhovskimi podrepaniki iz odbora in postavili na čelo občine neodvisnega, samostojnega moža. In v občini Trnovo ni nič boljše. Od 20 odstotkov pod županom Valenči- čem bližamo se pod klerikalnim žu- panom že 100 % občinskih doklad. Pa ni čuda. Prejšnji župani so oprav- ljali županski posel za 800 kron, a zdaj že skoraj za 2200 kron. Župan se parkrat na dan podpisuje in za to dobiva letno 720 kron. Kmet pa naj plačuje, saj če nima denarja, ga dobi v Ameriki.

Stajersko.

Narodno delo. V zadnjem času se je zelo mnogo pisalo in govorilo o pomlajenem delu na narodnem po- lju. Že v celi vrsti člankov, dopisov in notic smo opozarjali na eno glavnih napak, ki se je do danes opažala pri vseh naših stremljenjih: da se je puščalo iz vidika docela organizir- anje slovenskih mas. Priti so morali, kot je pri nas to že v navadi, sprva razni dogodki v javnosti, predno smo potem mi sami dospeli do spoz- nanja, kako važen faktor v našem narodnem življenju da smo pustili v stran. A še potem, po teh dogod- kih, ki so nam siloma odprli oči, je tr- pelo dolgo, predno je prišlo do zbi- ranja in organiziranja. Danes pa tudi mi končno konstatiramo velik in pomemben korak, ki bo v stanu dati vsemu našemu narodnemu delu in boju povsem drugo lice: v Mariboru se je ustanovila podružnica »Narod- no socialne zveze« v Ljubljani. Po- družnica bo raztegnila svoje delo- vanje na ves Spodnji Stajer. Z njeno

ustanovitvijo je dana slovenskim de- lavcem-trpinom možnost, zbirati se v močno delavsko organizacijo, ki naj pomaga tudi slovenskemu de- lavcu do varstva njegovih pravic, ki mu gredo tako z ozirom na delo, kot tudi na narodnost. Da se je storil tak korak, je bil že istotako skrajni čas. Na eni strani ugrablja nemški kapital slovenske delavske moči, jih izžema do zadnje kapljice, vrhu tega pa še zahteva zatajevanje slovenskega materinega jezika, na drugi strani pa izsesavajo nenasitni socialno-demo- kraški »voditelji« iz delavskih žepov še to malo kar jim preostaja — v svoje sebične namene. Pa ko bi bilo s tem storjeno že vse! Social. demo- kratje pa ne izžemajo le delavcev za njih težko zaslužen denar, ne: puste one delavce, ki so vendar njih glavna opora, kadar sami pridejo v bedo, popolnoma na cedilu. Narod- nosti ti ljudje tudi ne pripuščajo, za to ne, da bi v masah ne rastla zavest in z njo želja po naobrazbi. Socialno demokratski voditelji rabijo neum- neže, ali pa umetno-poneumljene lju- di, zato, da si sami zamorejo kopiciti stotisoče in milijone ter graditi in postavljati hiše. — Drugače »Narod- no socialna zveza«. Njej je glavna naloga, biti zatočišče slovenskega proletarstva, dati mu res potrebno varstvo v vsakem oziru, tako glede dela, kakor tudi glede narodnosti in pomagati mu v slučajih brezposel- nosti ali pa v onem bolezn. Maribor- ska podružnica šteje že ob svojem postanku lepo število članov. A danes velja klic: Vsi na delo od noža do moža!

Maribor. (Ciganska nadloga.) Tu- di po Dravski dolini se širijo cigani čim dalje, tim bolj. Strašiti so začeli prav neprijetno po raznih okoliških vaseh in vzmernjati tudi maribor- ska predmestja. O pravem času pa se jih je spomnila varnostna oblast, jih zbrala in signala in potem celo tolpo, obstoječo iz 20 ljudi in 8 konj, poslala z orožniki proti Ptuj, odko- der jih bodo poslali v njih domovino, na Ogersko.

Maribor. (Balon »Steiermark«.) Ko se je zadnjič dvignil v Mariboru balon »Steiermark«, je razzajal tam- kaj močan vihar. Kljub temu je bil

Kranjske volitve.



(Zaupniki, koritarji in čuki.)

dvig in tudi nadaljni polet, popolno- ma srečen. V prilično šestih urah je prejadral črez 400 km, prišel v av- strijsko Šlezijo, od tam v prusko Šle- zijo, koder je bil končno izpraznjen plinove vsebine in poslan nazaj v Avstrijo, na Dunaj, koder se udeleži balonske tekme.

Račje pri Mariboru. (Najden bal- lon.) Te dni je opazil veleposelnik g. Grizold v svojem sadonosniku, za- pletenega med močno vejevje, balon z majhno gondolo. V gondoli je bilo več znanstvenih aparatov, tako za merjenje višine i. dr., ter pismo do onega, ki bi balon našel. V pismu je bila zagotovljena najdenina 20 M povračila vseh stroškov ter naslov posestnika omenjenega balona. Bal- lon so izpraznili in takoj odposlali svojem posestniku.

Voitsberška zverjad. Pred par dnevi smo poročali, da je v Gradec došla vest, da so lovci minoritskega samostana v voitsberški okolici, iz- sledi ležišče leva in tega samega na vseh krajih zaprli za gosto lovsko črto. So-li zverjad že dobili, se še ne ve. Hkratu pa so došla poročila iz okrajev Marenberg-Eiboswald, da se tamkaj okoli klati velikanska

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Ustanovljena leta 1881. v Ljubljani Ustanovljena leta 1881.

: obrestne hranilne : 4 3/4 % : brez odbitka rentnega : vloge po čistih : 4 0/0 % : davka. :

Rezervni zaklad znaša nad 800.000 kron.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Odpustite mi greh moje ma- tere... Ljubite me vsaj malo, da vas bom imela pogum ljubiti zelo, in da si vas bom upala imenovati z imenom, ki mi je na ustnicah, a ga ne smem še izreči...«

Stari Gregor pa je iztegnil tre- soče roke:

»Reci... le reci ga!...«

»Ah, moj stari očka!...«

Začutila se je mahoma v divjem, silnem objemu, zaslišala je glas, neskončno mil njenemu srcu kljub svoji zasopli raskavosti — glas, ki ji je klical iz dna srca:

»Dete moje... dete moje... Po dvajsetih letih prinašaš mojemu srcu prvo radost.«

»Torej hočete, stari oče,« je mrmrala, še vedno stisnjena v nje- govem objemu, »torej hočete, da ostanem pri vas?«

»Ah, če bi šla zdaj od mene, bi se reklo, da si mi pokazala paradiz tolažbe zgolj zato, da me storiš naj- nesrečnejšega človeka na svetu. A ti ne pojdeš nikoli, kaj ne da, Gilberta moja?«

»Nikoli, stari oče.«

»Da, hčerka lorenska, vrni se v

svojo domačijo, vrni se v svoj dom. Videla boš, da ti v njem ne bo hu- dega. Imajo me sicer za medveda...«

»Očka!...«

»Saj vem, že vem, da pravijo vsi tako, in morda se ne motijo po- sebno. Toda ti veš, kako sem sam bil. In ti ne veš, kako mučno si je reči: do svoje zadnje ure boš imel okrog sebe samo sebično skrb in samo prežečo pohlepnost — enkrat pa umreš kakor star pes, ne da bi se kdo pojokal za tabo.«

»Stari očka!...« je rotila ona.

»Ali je zdaj trenotek, da misliš na ta- ke reči?«

»Ne, prav imaš. Cvetočo mla- dost, kakršna je tvoja, bi bilo res greh plašiti s takimi žalostnimi besedami... Ne, ne, nočem, da se zbojiš te hiše. Slabo je urejena... saj veš, meni je bilo to vse eno... toda po- praviti hočeva, kar manjka, Gilberta moja mala.«

Zaupljivo se je nagnil k njej:

»Veš, to si le zapomni, da revna nisva. Koliko zlega je storila tebi in tvoji ubogi materi moja sestra Olim- pija — Bog ji odpusti grehe! — pravični Bog ji je vsaj dodelil, da mi po- maga zdaj, ko ti hočem storiti tvojo hišo prijetnejšo.«

Nadaljeval je skrivnostno:

»Zapustila mi je mnogo, več, nego si mislijo. Olimpija je bila peti- čna. Ves denar, ki ga je bila zaslu- žila — sam vrag vedi, kako! — je imela naložen v Francoski banki. Po komuni sem ga našel, manjkalo

ni niti solda. In ti, Gilberta, boš še lepa partija.«

»Oče!« je zaprosila v zadregi.

»Da, da, saj razumem, prezgodaj bi ti bilo o tem govoriti. Toda jaz, vidiš, sem tako zadovoljen... jaz se niti ne spominjam, da so bolečine, ki jih ni mogoče pozabiti takoj. Kaj ne, Gilberta, da zdaj ne greš več od mene!...«

»Ne pojem,« je odgovorila z usmevom. »Toda obljubila sem tudi njemu, ki ima drugo polovico mo- jega srca, da ga ne zapustim nikoli. Kako urediva to?«

Skriva je trudoma nepokoj, ki se je začrtal med gubami njegovega obraza, je prašal Gregor z istimi besedami:

»Da... Kako urediš to?«

»Ali mi tu v bližini nobene hišice, ki bi se dala najeti? On ni bogat ka- kor vi, a tudi ne popolnoma reven. S svojo pokojnino, ki mu jo daje umetniška družba, in z rento, ki jo ima od svojih malih prihrankov, iz katerih sem zajemala toliko tudi jaz, ima pač kakih dvanajst sto frankov dohodka. In če najdeva tu v bližini kako hišico...«

»Baš to je,« je dejal Gregor v skrbeli, »da ni v vsej sosesčini no- bene hišice, niti majhne, niti velike... Jaz sem si izbral svojo baš zato, ker je tako osamljena.«

»Kaj nam je storiti potem, moj Bog!«

Toda na njenih rožnatih ustni-

cah je igral še vedno usmev, ki je grel Gregorjevo srce. In stari Lo- renec, ki kljub svoji raskavi zunanjo- sti ni bil brez finoče, je prašal:

»No, daj, povej mi malo, kakšen človek je ta tvoj gospod Florestan?«

»Ah, najboljši in najskromnejši človek na svetu — bitje, s katerim je prelahko živeti... Lepote nje- gove duše ti niti ne omenim... Bil je umetnik, da veš, umetnik resnične vrednosti. Toda bil je preveč dober, preveč nedolžen, da se ne bi bil dal neusmiljeno izkoriščati svojim bliž- njim. Izkoriščali so ga z ljubeznijo, ko je vlek el še visoke plače v časih svojega lepega glasu in svojega ve- likega talenta. Izkoriščali so ga na druge načine, ko se mu je z glasom vred odtujil uspeh... Nad dvajset let ga zdaj že izžemlje človek, ki ga je edino mogoče primerjati trgovcu s sužnji.«

»Gotovo misliš Burginjona?«

»No, pred kakimi dvema leti sem začela jaz nekoliko brzdati to izkori- ščanje. In zdaj, ko je imel več svo- bode in so bili večeri spet njegovi, je bilo njegovo edino veselje, čakati me na stanovanju, čitajočemu časo- pis in sanjajočemu pokraj ognja o srečnih in žalostnih doživljajih ne- kdanjih dni. Ko pa sem se vrnila jaz, sva kramljala brez konca in kraja... Zanimivo ga je poslušati, verjemi mi. Videl je mnogo in tudi mnogo ve. Rekla sem ti že, da je umetnik, res- ničten umetnik. Njegov okus je nena-

vadno nežen, njegova duša dovtetna za vse... In zdaj mi je dodati samo še eno...«

»Kaj neki?« je menil Gregor, videč, da se obotavlja.

»To, da ima svojo slabost — kdo pa je nima? Človek, ki je imel kakor on, svojo uro uspeha, mlado- sti in ugleda, ohrani o tistih časih vselej spomin, ki mami njegovo navdušeno srce še na stara leta.«

»Podoben je starijem vojakom, ki pripovedujejo o svojih vojskah.«

»Se več, stari očka: on se ima še zdaj za takšnega. Čuteč v svo- jem srcu vedno mladost, ni niti zaslu- til, da se stara in da mu teče že pet- insedemdeseto leto... Zaslužil je to tem manj, ker se je zatekel že ob svojem prvem belem lasu k sred- stvu, ki ga uporablja človek, da se zdi mlad in da nudi vedno iluzijo ju- naka, ki ga predstavlja.«

»Da, da, sivolas ljubimec, to se res ne sliši nič kaj lepo.«

»Cesar mu je poplaval tisti prvi beli las; in polagoma je prišla vrsta na vse njegove lase, ki jih nosi dolge in kodrate.«

»Vraga!« se je zasmejal Gregor.

»Tako pač, da je njegova zuna- njost nekam... kako naj rečem?... originalna. Toda, kakor se mu začudi človek v začetku, tako ne- verjetno naglo pozabi to plavo barvo in te njegove kodre, ako se potopi v njegove prozorne oči, ki odpirajo po- gled do dna njegove lede duše.«

zverjad, ki je pa le malo podobna volku. Pravijo, da je zelo velika in precej dolga. Našli so ob enem sledu ubitega jelena, od katerega je zver požrla nad 15 kg mesa. Dospeli so le malo prekasno, kajti mrtva žival je bila še popolnoma topla. Ne daleč pred jelenom pa so našli par nožnih kosti neke srne. To, srno, je zverjad, izvzemši onih par kosti, docela požrla. — S tem je znova dokazano, da se klasi dvoje vrst zverin. V voitsberški okolici dve zverirorparici mačjega pokolenja, nižje spodaj pa zver — volčjega pokolenja. Tam, koder se ta slednja prikazuje, so sklenili posestniki revirjev, prepovedati vstop v svoja lovišča vsakemu tujemu lovcu, ker se boje, da bi ti lovci-tujci še bolj splašili divjačino po teh revirjih.

Goriško.

Opozarjamo na današnje predstavo »Žetve«, ki se uprizori zvečer ob pol 9. v »Trgovskem domu«. Obisk občinstva naj izpriča, da je zanimanje za dramsko predstavo, ki zahteva od igralcev precejšnje zmožnosti, popoln, in da nam je razvov našega odra tudi pogoj našega narodnega obstanka!

Iz Brd. Res čudno, da se tako malo sliši iz naših krajev. Kaj hočete. Tisti, ki bi lahko kaj napisali, se ne brigajo in so čisto hladnokrvni in brezčutni; njim je vseno, kaka stranka je na površju — pa naj bo tudi klerikalna. Samo da teče kolo časa enakomerno naprej. Skrajni čas je že, da se zbudite vi zaspanci! Opišite vsaj dvakrat na mesec tukajšnje razmere in podajte javnosti jasno sliko, da se bo bralo tudi iz naših krajev kako zgodbo, ki so zelo zanimive. Pretvorite »ustno izročilo« v črke. Skrajni čas je že. Upam, da ne bo brez vspeha in, da mi ne bo žal, če sem napisal teh par vrstic. Agitirajte za »Dan« in postanite njegovi stalni dopisniki! Naročite tudi par sto izvodov »Johance« dokler jo je še kaj in razprodajte jo med ljudstvo. Na noge! Vztrajnost je lepa lastnost!!

Iz Kobarida. Tudi tu vlada med dopisniki mrzlica, da ne morejo držati peresa v rokah. Rekli boste, da ni posebnih novic, seveda — kakor po navadi! Vsaka reč se da lepo opisati, samo malo razmišljevanja je treba. Malo več živahnosti bi bilo treba Kobaridcem v vsakem obziru in ne smemo biti tako mrtvi in brezbrilni. Ne smemo se zanašati eden na drugega; potem ne bo nikdar nobenega dopisa. Več življenja, požrtvovalnosti in pridnosti. Par dopisnikov bi se lahko vdobilo med številno inteligenco. Tudi par sto izvodov »Johance« bi lahko eden naročil in jo razprodal po deželi. Zelo veliko zaslug jo imel. Torej, upamo, da se kaj kmalu oglasite gospodje dopisniki.

Dutovlje. Po novem letu dobijo Tomajci svoj poštni urad v Tomaju. Zakaj povdarjam, da v Tomaju, saj je to samoposebni umevno, se ni bo reklo. Ni tako. Mi v Dutovljah na primer nimamo pošte v vasi sami, ampak v dutovljski okolici. Pri nas je poštni urad zunaj na samem, nekaj minut iz vasi. Skoraj samo ženske in otroci hodijo na pošto, kdo drugi boče hodil tja gor, posebno po zimi! Če naredimo račun ter vzamemo pol kilometra poti tja insem (od cerkve do pošte) in dnevno povprečno 20 obiskovalcev, izvemo, da se prehodi na leto brez potrebe 3650 km, kar znese okroglo 30 dni hoda. Tudi poštni uslužbenci morajo večkrat na dan po tistem klanecu, pa gotovo nimajo zato posebne potne doklade. Doslej se je poštna oblast izgovarjala, da je pošta zato pomaknjena iz vasi, da imajo Tomajci in Godenjci bližje. To odsej ne velja več, ko dobi Tomaj svojo pošto. Sicer pa dvomimo, da bi bilo s tem onim vsem ustrezno, ker tudi Tomajci in Godenjci nima nobene bližnjice in bi gotovo rajše šel po lepi cesti še v Dutovlje, kjer lahko opravi še druge stvari, kakor po slabem klanecu tja gor. **In vendar ima biti poštni urad ustanovljen za občinarje in ne narobe.** Res je, da se ne more pošti nič, kjer je še vedno v zakoniti in dovoljeni oddaljenosti, vendar bi morala biti taka stvar ljudem pri rokah in se ne sme zahtevati, da bodo oni tja potovali. Odločen nastop občine bi utegnil pomagati.

Tomaj. Z novim letom 1914 se ustanovi pri nas nanovo poštni urad. S tem je nam in okoliškim vsem zelo ustrezno, ker je bila pošta tu zelo potrebna. Naši vsaki oblasti in njenemu predstojniku čast in priznanje, da so jo nam izposlovali. — Prošnje za to službo je vlagati do 20. t. m. pri poštenem ravnatelstvu v Trstu.

Pošlajte naročnino, ako je še niste!

„Svetnica“ Franca.

Ker je že poveličana »svetnica« Johanca iz Vodice, se nikakor ne sme pozabiti »svetnice« Franca, ki je delala »čudeže« v Ivanjem selu pri Rakeku. Tri leta je ležala in se valjala po postelji popolnoma zdrava in se je pripravljala na smrt vsako leto trikrat.

Bilo je to ničvredno lenuharsko 20letno revno dekle, ki ni bilo za nikakršno delo. Hodila je vsako leto v Ljubljano iskat službe. Ker ji ni šlo po glavi drugo delo, nego čudeži, je niso nikjer marali in tako je morala priti domov. Ker ji je kmečko delo smrdelo, se je vlegla lepo v posteljo in delala »čudeže«. Tri leta je umirala, ljudi farbala in vse okoliške župnike nadlegovala s svojo »svetniško navdahnjenostjo«; pisarila je na vse strani »poučna« in grozilna pisma in ljudi vabila k svoji gnili postelji in jih farbala s svojo zamaknenostjo in raznimi »prikaznimi«. Zlagala je »mrtvaške« pesmice, pletla vence za svoj mrtvaški oder in risala mrtvaške truge od dolgega časa. Stariši njeni so pa garali in si odtrgovali zadnji vinar od ust, da so nakupili svoji »svetniški« lepo opravilo za mrtvaški oder. Za vsak Marijin praznik se je Franca pripravljala na smrt. Farbala je namreč, da je videla »prikazen«, ki ji je napovedala uro smrti; in tedaj je bilo vse polno ljudi okrog njene postelje in dajali so ji razna naročila za na oni svet in nosili ji razne darove za »popotnico«.

Pri vsem tem pa je bila seveda naša »svetnica« Franca bolj zdrava kot vsi drugi.

Bila je rejena in debela, čeravno ni »nič« jedla. Rekla je namreč ljudem, da živi od »čudežev«; nazadnje so pa našli v njeni postelji skledo fižola in več mesenih klobas.

Tri dolga leta je uganjala ta Franca take »čudeže« v Ivanjem selu ter se ni nihče našel, ki bi mogel to preprečiti. Ljudem je bila v naslednjem, nekaterim pa seveda za srečo in blaženost; zadrževala jih je poleti pri delu in jih silila k svojim »čudežem«. V vasi je pa rastle sovraštvo — prepri so bili na dnevnem redu.

Ko je pa kočno Franca uvidela, da jo nočejo angeljci vzeti na oni svet na noben način, je pograbila svoje mrtvaške kranjčelne in zapustila »presrečno« vas.

Sedaj pa živi baje ta Franca v Ljubljani že par let in hodi v Rim in na druga božja pota. Ako je ni oplasila sedanja afera njene konkurentinje Johance, tedaj upajmo, da zopet kdaj osreči našo Notranjsko s svojimi »čudeži« in da zaslišimo zopet glas in pesem naše »ranice Franca«!

Notranjec.

(Priobčujemo to poročilo, ker se vidi, da so različni »Bogoljubi« etc. tako zmešali naše ženske, da se gode po deželi take stvari. Johanca je bila krona teh sleparij. Zato upamo, da se bo sedaj »presrečna« dežela od preobilnih čudežev očistila.)

Dnevni pregled.

Kdo je veleizdajalec? Če Jugoslovan zahteva za se pravico, ki mu jo garantirajo zakoni — tedaj ti takoj naprtijo na nesuženjski hrbet označbo: veleizdajalec ali pa srbofil. Slovenske klerikalne in razne »napredne« misli z ogorčenjem pritrjujejo nemškemu nacionalcem. Seveda tem ljudem je pojem: zvesti državljani in patrioti enak pojem: potprežljivo prenašati krivice. In zato njihovo servilno ogorčenje. Če se ti pa German, Švaba v parlamentu na Dunaju drzne groziti z rajhom, če ne bo Avstrija sama »naredila na Češkem red« — tedaj je pa vse v redu in razven par izjem t noben list niti ne čivkne. Nemeč Lodzmann v zbornici na Dunaju si je upal vpričo vlade zagroziti, če ne bo napravljen na Češkem red od vlade, tedaj napravijo red Prusi od zunaj. Zato ne segajte po nemškem ozemlju, kajti, kako se bo gospodom potem godilo v narodnostnem oziru, ko pridejo pod (Pruse), si lahko predstavljajo. V tem smislu si je upal govoriti avstrijski državljani, ki utegne za zvesto delo in patriotizem doseči še odlikovanje. Tako je govoril in nihče mu ni rekel: rajhofil, niti ga ni predsednik zbornice opominjal. Gorje, gorje, če bi kdo od jugoslovanskih poslancev govoril v podobnem smislu — takoj bi bili vsi avstrijski listi, od »Slovenca« do »Reichspost« polni ogorčenih krikov: »veleizdajalec« in skoro gotovo bi bila posledica: vojna napetost. Nemeč seveda, ta ima pravico groziti s tujo državol! Kdo spodkopava zaupanje v državno avtoriteto? Naj bi se raje nemško učečo se mladino uniformiralo kot kaznjence v svrhu gojitve patriotičnih čutov — in ne dalmatinskega dijaštva. To dilaštvo je hiperlojalno napram izrekom Losl. Lodgmanna.

Kdo ve kaj bi se bilo že zgodilo Evropi od strani Nemčije, če bi tu in tam Angleži malo ne zaropotali. Takšno svarilo je izrekel tudi 10. novembra angleški minister mornarice Churchill. Samozavestni Anglež je najprej konstatiral moč in premoč angleškega vojnega brodogoja. Ta naša moč, tako je rekel minister, bo za slučaj vojne dvakrat večja, kakor moč druge najmočnejše države na morju — Nemčije. In adresiral je v Berlin sledečo grožnjo: »Če ostanete pri svojem načinu oboroževanja, ali če oboroževanje povečate — vedno vam odgovorim z dvakrat večjim oboroževanjem angleškega brodogoja. Ne bojim se stopiti pred parlament in narod z novimi ogromnimi proračuni, zato, ker vem, da parlament in narod odobrita vse, kar je potrebno napraviti za varnost Anglije. Te besede so navzoči sprejeli z ogromnim odobravanjem. Ta bojevitost in naravnost izzivalni govor in njegovo odobravanje je nov dokaz, da se sovražno razmerje med Anglijo in Nemčijo ni zboljšalo, temveč še poslabšalo. Angleška diplomacija dela vedno strogo natančno in logično. V pravem času zna miriti in ravnotako zna v pravem času groziti. Zato je treba Churchillov govor kot opomin in grožnjo smatrati za silno — resen. Bojevitost angleški govor je odgovor Anglije, Francije in Rusije na balkanska izzivanja trzveze. In je obenem vredno priznanje, kako resna je sedanja mednarodna situacija. In na spomlad utegne — zagremiti, tako pravijo proroki evropskega vremena.

Oboževalci absolutizma in uničevalci naroda so klerikalci pri nas in drugod. Znano je, da so bili Čehi leta 1620 na Beli Gori premagani in da je bila ta Litka usodna za češki narod. Zato Čehi vsako leto slave na dan 8. nov. spomin te bitke, kot spomin na največjo nesrečo, ki je zadel češki narod. Ker pa je na Beli Gori zmagala nad Čehi katoliška vojska — so slavili češki klerikalci od nekdat tja dan kot zmago katoliške stvari. V slavo te zmage so se brale maše in prirejale procesije. Letos so pa prišli klerikalci že tako daleč, da so one poštene Čehi, ki so slavili spomine bitke na Beli Gori kot poraz za češki narod — denuncirali, češ da se s tem postavljajo proti Habsburžanom, ki so na Beli Gori zmagali. Tako nizko padajo ti ljudje! Vsa češka javnost je obsodila to pisanje, ki je izhajalo iz škofije v Olomucu.

Resnična zgodba. Skandal na južni železnici. Dne 3. t. m. je prišla stara ženica na postajo St. Jur ob južni žel. in je zahtevala vojni listek v »St. Michel v Dajčlandu«. Popolnoma jasno je bilo, da želi ženica listek za postajo St. Michel na Štajerskem. Nemški uradnik pa ji je dal karto za St. Michele na Tirolskem. S tem listkom se je peljala ženica proti Mariboru in samo sprevodniku — Slovencu, ki je pač bela vrana na južni železnici, se je zahvaliti, da se je diferenca v Mariboru pri blagajni poravnala in da je žena dobila potem vojni listek do tja, kamor je želela. Izdala je več kot 20 K preveč. **To je naravnost kričeč slučaj, ki dokazuje, kakšno škodo ima ljudstvo zaradi nemških uradnikov.** Ako bi bil na postaji slovenski uradnik, bi se z ženico razumel in bi ji dal pravi vojni listek. Računati moramo s tem, da pripošt človek ne pozna vseh krajev in prog. Zato je treba, da uradnik razume ljudi. Juž. železnica pa tudi v popolnoma slovenskih krajih nastavlja ošabne nemške uradnike, ki nimajo srca za ljudstvo. Posledica tega so slični dogodki, kakor smo ga zgoraj navedli. — (Op. ured. Tako nam poroča sopotnik, ki je vse to videl. Slov. poslanci, ali ste slišali? **Ali bo že enkrat konec nemčurske nadutosti na naši južni železnici?** Klerikalci obetajo rešiti uradniško vprašanje. Tu je lep dokaz za naše zahteve: v sloj. kraje — slovenske uradnike. Kako pride naše ljudstvo do tega, da bo trpelo škodo zaradi nemčurskih uradnikov?)

Orkan na deželi. V četrtek zvečer je divjal orkan tudi po deželi. Tako je n. pr. v Hrušici na Gorenjskem priteklo naenkrat toliko vode, da je pretrgalo tir in zasulo progo. Večerni vlak proti Trbižu se je moral ustaviti. Delali so celo noč, da so progo toliko popravili, da je mogel gorenjski vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 6 uri 54 minut dne 14. t. m. zopet peljati v Trbiž. Po Gorenjskem je več kozolcev podrlo in v okolici Škofje Loke je poškovalo več drevov. Tudi na Dolenjskem so čutili orkan. Dolenjski vlak je vozil ravno proti Laverci. Naenkrat se začne grozno bučanje in vse svetilke v prvem službenem vozu so ugasnile, tako tudi v drugih vozovih, da smo se do Grosuplja v temi vozili. Večraj so se videle velikanske poškočbe na strehah.

Nova balkanska zveza? Rumunski notranji minister Take Jonescu, ki se je mudil zadnje dni v Gr-

ški, ima po naročilu rumunske vlade namen, da poskuša ublažiti razmerja med dosedanjimi balkanskimi sovražniki. Njegova pot v Atene ni imela za končni cilj, da se završijo grško - turška pogajanja, temveč da pripravijo Grško na pot sporazuma in nove zveze. Kakor je videti, je vzela rumunska država na svoja rame naložo težko breme, ki kaže, da je Rumuniji zelo do tega, da postane — če že ne glavni, vsaj eden najodločilnejših in najvplivnejših faktorjev na Balkanu. Bolgarija je hotela priti do te moči potom bratomorne vojne, pa jo je polomila. Rumunija je bolj previdna in bo dosegla mogoče kaj radi svoje politične taktike. Pred vsem dela premišljeno, in trezno preudari vsak svoj korak, ker ve, da bi znala ena sama neprevidna stopinja vse vezi potrgati. Vsaka pot rumunskih ministrov ima svoj namen. Uglad si je itak pridobila že s svojimi bukareškimi mirom. Po razkritju pogodbe Bolgarije z Avstrijo, moramo biti teh rumunskih prizadevanj odkrito veseli, posebno ker vemo, da nima Rumunija tako umazanih zahrbnih spletk, kakršne je stvorila bolgarska Castihlepnost. Danes je Bolgarija poražena. Vsled česa? Mogoče bi nam znali to na Dunaju natančneje razjasniti?

Narod, ki ni še nikoli videl kulturnega človeka. Kdo bi si mislil, da so to Albanci. Tokrat pa izjemno ne. Otok Borneo je naselbina tega divjega naroda. Kinin pijejo kakor kavo. Najzanimivejše je pa to, da se ne sme poročiti nihče teh ljudi preje, dokler ni ubil vsaj enega človeka. Torej kakor se vidi, imajo vse zmožnosti, da se jih postavi v albansko vrsto. Ali ne bi kazalo jih priporočati Berchtoldovi ekspanzivni politiki, ko ima že z Albanci sedaj strokovno prakso?

Wied se še ni odločil. Princ Wied, katerega so določili za albanski prestol, se še ni odločil, če ga zasede. Odločitev pa pače vsekakor v kratkem. Wiedu se najbrže sanja, da ga čakata za vrati Iša Boljetinac in Essad paša, ki ne obetata njegovemu »Veličanstvu« nič kaj dobrih časov.

Zidanimost. V tukajšnji kolodvorski restavraciji izziva mlečnozobi pobalini, menda še celo natakarski vajenec (piccolo), goste in potnike z nemško verižico. Odločno si prepovemo, da bi nas še taki smrkolini dražili. Opozarjamo merodajne faktorje, da napravijo red.

Trbovlje. Slavno županstvo prosimo, da nauči občinskega policijskega stražmojstra manire. Zgodil se je pred par dnevi slučaj, da je ta privandran možičel v svoji nemčurski zagrizenosti zabavljaj čez naša naroda trboveljska društva. To je že skrajna predznost, da nas mož, katerega vzdržujemo slovenski davkoplačevalci in je nameščen od naše slovenske občine, žali in to še po javnih lokalih. Uljudno vprašamo slavno županstvo, ako je to njegovo službeno »opravilo« in kaj namerava storiti, da se mu pristrizže nemški greben.

Srečna Cerknica ima štiri klerikalne volilce več. Občinski odbor je namreč izvolil za častne občane deželne glavarja dr. Susteršiča, deželnega odbornika dr. Lampeta in poslanca dr. Žitnika. — Susteršič et comp. bodo torej po vseh občinali sami sebe volili. Potem bodo menda že zmagali. Cerknica je lahko ponosna na svoje nove volilce.

Nesreča pri igri. Škerjanc Ljudmila, 12letna hči posestnika in slikarja iz Radomilja, je pri igri padla in si zlomila desno ključnico. Prepeljati so jo morali v bolnico.

Uboj. Surovost pobalinoov. V neki gostilni v vasi Vrhovo so popivali trije fantalini, Franc Poznajilšek iz Loke pri Ratečah, Karel Klembas iz Vrhova in Janez Rozman iz Prapret — v družbi 52 let starega kajzarja Martina Kneza iz Šmarčne. Pa mislite, da so ostali mirni pri pijači in se pogovarjali o Johanci? Seveda! Prepirati so se začeli: kakor je že navada: eden je bil prepremeten, trije drugi pa preneumni in zato se nikakor niso mogli sporazumeti. Ostalo je pri starem. Ko so pa skupaj zapustili krčmo in se podali po deželni cesti domov, se je surovih fantalinov naenkrat poprijela korajža. Vsi trije so se spravili na starega Kneza, pretepali ga s palicami, bili s kamenjem in ga nezavestnega vrgli v občestni jarek. Tam so ga našli vozniki in ga prepeljali domov, toda še tisto jutro je umrl. Fantalini so že pod ključem.

Potepuška. Predvčerajšnjem je prišla na postajo v Vižmarjih 36 let stara potepuška Johana Breclnik in je zahtevala vojni listek do Ljubljane. Listka pa ni dobila, ker ni imela denarja. Breclnikova je hotela nato brez listka vstopiti v voz vlaka, ki je bil pripravljen za odhod v Ljubljano. Službo opravljajoči uradnik pa je to preprečil. Breclnikova, ki jo je

to pravilno ravnanje zjezilo, je začela uradnika zmerjati. Morali so jo s silo odvesti. Ker se je obnašala proti nastopivšemu orožniku surovo in ker ga je ozmerjala, jo je ta aretiral in izročil okrajnemu sodišču.

Turške srečke
so najbolj zanesljiva loterija
kajti vsaka srečka mora zadeti! —
Prospecte razpošilja Češke Industrijske
banke glavno zastopstvo v Ljubljani 2.

Ljubljana.

— **Klerikalce in Slovenčevce iz »Katoliške Tiskarne«** zelo boli, da jim je splaval en »kšeft« po vodi. Menda so pripravljali za natisek knjižico »Johanca — nositelja Kristosovih ran«. Kakor smo namreč poročali, je Johanca v prostih urah pisala svoj življenjepis in župnik ga je oddal v »Katoliško Tiskarno«, kjer so ga pripravili za natis, v svrhu agitacija za volitve. Sedaj se jim pa to naenkrat skazi — goljufija klerikalcev pride na dan in širom domovine jo oznanjajo »Vodiški čudeži.« In zato takšna togota pri »Slovencu«, da se nikakor ne more izsliniti.

— **Da ne bo »Slovenec«** v nevednosti, zakaj »Dan« to ali ono reč parkrat razjasni, mu povemo na uho, da iz principa, drugič pa za to, ker sila mnogo klerikalcev čita »Dan« in tem pa moraš radi njihove zabitosti stvar tako dolgo trobiti; da jo zasopijo.

— **Slov. gledališče.** Danes ob 3. pop. se igra »Martin Smola«, zvečer »Revček Andrejček« ob 7. uri. — **23.000 »Vodiških čudežev«** je šlo do večerj zvečer med svet.

— **Moste.** Reklamacijska doba je končana. Volilni imenik je bil proti volji županstva v pondeljek cel dan v vpogled. Volilni imenik je bil tako enostransko sestavljen, da je bilo čez 300 reklamacij vloženih. Napredno politično društvo je, ko je videlo, da boče treba izvršiti veliko reklamacij; otvorilo svojo pisarno v soboto in nedeljo. Vsega skupaj se je oglasilo v tej pisarni okoli 100 opravičenih volilcev. Splošna nejevolja se je pokazala v občini, ko se je videlo kako enostransko je sestavljen imenik. V bodoče svetujemo Oražmu naj vpiše samo klerikalce v volilni imenik, vse druge pa naj popolnoma izpusti; kdor hoče voliti, ta naj svojo pravico reklamira. Če Oražem in njegova stranka ne more drugače zmagati, na tak način bode gotovo zmagala. Oražmu in njegovim trabantom pa ni treba misliti, da bodo v Mostah na tak način zmagovali. Napredno politično društvo bode izvrševalo svojo težko ali jako koristno delo. V kratkem času je pristopilo temu društvu več novih članov, dokaz, da društvo dela. V dobi reklamacijskega postopanja pa je društvo dobilo več novih sodnikov. Naprednjaki v Mostah bodo prišli le do zmage, ako bodo imeli močno in trdno politično organizacijo. Računati se mora le na svojo lastno moč. Vsak kompromis traja le toliko časa, dokler se razmere ne predrugačijo. Objestnost Oražma, ki hrepeni je za svoje koristi, se je začelo studiti že tudi klerikalcem samim. Saj se tudi vsakemu poštenemu človeku Oražmovo delovanje v Mostah gabi. Ko je videl kako prihajajo volilci skupaj zahtevati volilno pravico, mu je up popolnoma upadel. Največkrat ga ni bilo doma. Ljudje volilci pa so javno izražali gnus in srd, da imajo v Mostah na čelu občine moža, ki je zaradi njega bila vržena nedolžna družina v sredi zime na cesto. Mislimo, da je v Mostah malo ljudi, da bi oddali svoje glasove tisti stranki h kateri pripada Oražem, ker misliti si moramo da tudi oni niso nič boljši od Oražma.

— **Iz Novega Vodmata.** Nezaslišano lopovstvo je Oražem izvršil na tistih ljudeh, da je za izkaz bivanja v občini zahteval nič manj kakor 40 vin. To je veljalo samo za naprednjake. S tem je hotel doseči, da bi opravičeni volilci ne mogli reklamirati svoje volilne pravice. To se v isek anarhije, ki vlada v Mostah in se goditi more pod klerikalnim režimom. Kristjanom se godi pod turškim režimom veliko bolje, kakor v Mostah tistim, kateri ne trobijo v rog prešestnikom. Dokaze imamo in mi bodemo porabili vsa sredstva, da se to turško uradovanje v Mostah pokaže v pravi luči. Odkar pašuje v Mostah Oražem se godijo skoz in skoz same krivice občanom. In tak mrčes si upa poštenemu volilcu občanu kratiti državljanske pravice in ga naravnost oropati volilne pravice! Dolžnost zavednih volilcev pa je, da gredo od moža do moža in delujejo solidarno na to, da se brž kot prei uniči ta gadja zalega v Mo-

stah. Naše geslo naj bude. Roka v roki do zmage!

Zelena jama. Prijatelj delavcev je gotovo župan Oražem. Nič manj kakor do 300 volilnih upravičencev, skoraj samih delavcev, je izpustil iz volilnega imenika le s tem namenom, ker on dobro ve, da ti delavci niso njegovega kalibra. Dokler je Oražem beračil za delavske glasove pri občinskih volitvah se je cedilo mleko in med iz njegovih ust. Kakor hitro je pa Oražem zasedel županski stolec, je takoj pozabil kdo ga je na ta stolec postavil. Ne, da bi delavca ščitil. Ne, ampak oprati ga hoče še tistih državljanških pravic, ki si jih je delavstvo dolgo vrsto let s krvavimi boji komaj priborilo. V občini, kjer je častan član sam glavkar Kranjske dežele, se godijo stvari, ki spadajo le še na Ogrsko. Splošna draginja v moščanski občini prisili delavca, da mora izven občine si iskati cenejšega stanovanja. Vse življenjske potrebščine so v Mostah že veliko dražje, kakor v Ljubljani. Ljudje kupujejo v mestu živež in ga prinašajo na svoj dom. Trgovski stan v Mostah vsled tega hira, ker ljudstvo kupuje le tiste stvari v domači občini, katere nujno potrebuje. V občini nastopajo novi dolгови, to pa vsled tega, da pri tem živijo klerikalni korintarji. Ker ne bodo drugače, bodo naložili nove doklade in te doklade bodo plačal zopet delavec. To je prvi del klerikalnega gospodarstva v občini Moste. Delavci! Kdor še ni zlezal pod klerikalen jarem, obračunajte s takimi ljudmi!

Iz Novega Vodmata. V nedeljo zvečer se je vršila prireditvev Sokola v Mostah v gostilni pri Kruščici. Udeležba je bila povsem zadovoljiva. Zavedno občinstvo se je polnoštevilno udeležilo te prireditve. Ali nekaj smo opazili, kar ravno ni častno za tiste, ki stojijo v ospredju sokolskega gibanja v Mostah. Slučaj, ki se je zgodil, je jako žalosten. Za danes zamolčimo ime dotičnega, ker želimo, da bi se sokolska misel v Mostah razširila in bi društvo postalo močno. Zavednost vsakega Sokola je, da posveti vse svoje sile in moči sokolski misli. Da se pa član Sokola udeleži namesto svoje lastne prireditve, prireditve nasprotnika in ga celo direktno podpira to pa vendar ni na mestu, posebno pa še za take, ki so na prvem mestu. Brezobzirno bomo gledali take stvari, ako se bodo še ponovile, ker stojimo na stališču, da mora biti sokolska ideja čista in ne primešana s klerikalno primesjo, to pa zato, ker živimo v deželi klerikalnega terorizma in nasilstva. Upamo, da bodo tisti, katerim so namenjene te vrstice, spremenili svoje stališče, in obrobili dobrega sokolskega glasu v prihodnje tako početje tudi opustili.

St. Peterski podružnici sv. Cirila in Metoda prirediti danes zvečer ob 8. uri pri Štruklju »Martin Malenškov večer«, na katero prireditve se cenjeno občinstvo opozarja. Podpirajte s tem, da se ja gotovo tega večera udeležite in podprete našo prekornostno družbo, ki je obvarovala že na tisoče naših otrok potujčevanja. Torej zavedne Slovenke in Slovenci, jutri k Štruklju.

Koncert Ljubljanskega Društvenega orkestra v hotelu »Tivoli« se vrši danes v nedeljo ob pol 4. do pol 7. ure zvečer pod osebnim vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černya. Vstopnina 40 vin. Otroci v spremstvu starišev vstopnina prosti. Za mnogobrojno udeležbo se vsestransko priporoča »Odbor ljubljanskega društvenega orkestra«.

Martinov večer priredi Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj danes v nedeljo 16. t. m. za revne otroke šentjakobskega okraja v gostilni pri Kavčiču na Privozu. Na vspeh je godba, slavna Martinova gos in razne ljubeznivosti za dušo in telo. Začetek ob 6. uri zvečer, vstopnina 30 vin. Ker je nizka vstopnina in namen blag, pričakovati je obilne udeležbe vseh slovev.

Volitev v obrtno sodišče. Opozarjamo volilce na kandidatno listo narodnih delavcev. Ne pustite se begati od nikogar. Vsa potrebna pojasnila glede volitev daje N. S. Z. v Narodnem domu.

Posredovalnica N. S. Z. za delo in službe. Službe iščejo: Dva zavedna narodna mladeniča, zelo marljiva, vstopita kot pomožna moč v pisarno ali tudi kot sluga ali kaj primerne, 1 mizarški pomočnik za stavbena dela. 2 delavca za vsako delo. Pojasnila daje N. S. Z. ob uradnih dneh, t. j. vsako sredo in soboto zvečer od 6.—8. ure in vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.

Podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« za občino Moste priredi, kakor smo že poročali tudi letos Martinovo veselico, ki se bo vršila danes dne 16. t. m. pri Trčku »Pod lipo«. Začetek veselice ob 6.

uri. Na svojo »Martinovo gos« podružnica prav vladno vabi cenjeno narodno moščansko kakor tudi ljubljansko občinstvo, ki bo s svojim obiskom podkrepilo mlado pa delavno podružnico, da vztraja v boju. Pridite torej vsi zvečer v Moste, da se pozabavate in poveselitate, za kar jamči program, pri katerem posebno opozarjamo na tombolo s krasnimi dobitki.

Sloven. trgovsko društvo »Merkur« opozarja še enkrat gg. člane in prijatelje društva na zabavni večer, ki se vrši danes v nedeljo 16. t. m. v veliki dvorani »Narodnega Doma«. Spored: petje, godba, ob pol 11. zvečer dobitkov in ples. Sodelujeta društveni pevski zbor in salonski orkester »Sokola I.«. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina 60 v za osebo. Na svidenje!

Oni gospod, ki mu je bila v gostilni pri Sokliču zamenjana sukinja, naj se zgłosi pri Fr. Modicu, Vel. Čolnarska ulica 10.

Umrli so: Matevž Gregorač, tesarski pomočnik, 54 let. — Anton Zelinka, soboslikar, 39 let. — Marija Koščak, žena mestnega delavca, Cerkvena ulica 21.

Trst.

Neki tržaški akademik se je hotel pohvaliti s svojo akademično izobrazbo s tem, da je napisal v osmih dneh doigo in konservativno skrupulo, ki mu ni para. Kakor je videti, bi ta »mož« rad tiral osebno polemiko, ker bi se sicer ne zaganjal v našega tržaškega dopisnika. Zdi se nam, da vseh osem dni ni mogel spati, ker je sestavljal notico proti »Dnevu«, oziroma tržaškemu dopisniku »Dneva«. Povrh tega pa je hotel videti, kako izgledajo lastno-ročno pisane črke, če so natisnjene. Vsekakor značen človek, ki bi ga bilo treba natančneje fotografirati. Menda bi mu to bilo všeč, če mu je osebno pikanje že tako prirojeno, da se ga niti pri važnih vseučiliških vprašanjih ne more izogniti. Pa tudi nesramen zna biti. Laž pa mu mora biti itak prirojena, ali pa je tako zaručan, da ne zna razločevati laži od pravice. Poslednje bo baje bolj resnično. Stvar, ki mu je dala povod, da se je tako fakinsko izkašljaj, je ta le: »Dan« je prinesel dne 6. t. m. notico pod naslovom »Boj za italijansko univerzo v Trstu«, v kateri je bilo navedeno sledeče: »Dne 8. in 9. t. m. priredijo italijanski visokošolci veliko število shodov v Trstu, in sicer z zahtevo po italijanski univerzi. Podobne shode so v zadnjem času uprizarili na več krajih. Po ulicah so pustili nabiti lepake, v katerih poudarjajo, da traja njihov boj za italijansko univerzo že od leta 1848. in da bodo sedaj — ker so se že naveličali prošnji — ostro nastopili. Italijansko ljudstvo se pozivlja v lepakih, naj v ogromnem številu poseča omenjene shode. Tako torej italijanski visokošolci! Oni se neprestano trudijo za svoje zahteve; njim je delo za narod pri sre. Kako žalostna slika se nam nudi, če primerjamo z njim — kar se tiče dela za narod, posebjm pa za univerzo — naše slovenske visokošolce. Ti spijo spanje zaspanega, k večjemu tu in tam kak korak okoli knjižnice — in to je tudi vse. Silno žalostno je to. Ob tej priliki, ko so planili italijanski visokošolci s tako veliko strastjo na delo za svojo univerzo, apeliramo tudi mi na slovenske visokošolce — kakor je apeliral ravno ob tej priliki na hrvaške visokošolce »Obzor« — naj se vendar zganejo in naj odločno povzdignejo glas za slovensko univerzo.« — Apelirali smo torej na vse slovenske visokošolce, ker slovensko vseučilišče pač ne more biti izključni monopol tržaških Slovencev, marveč je namenjeno vsem Slovincem, vsled česar je tudi naravno, da se morajo zavzeti zanj vsi, ki čutijo slovensko. Vkljub temu, da smo povedali vso stvar tako jasno in razločno, je akademik vzlic svojih osemdnevni študiji ni mogel, ali ni hotel razumeti. V »Eđinosti« se laže, da smo v zgornji notici na prav neumestnen način napadli tržaške slovenske akademike. Lažnjivec! Boljšega pečata človeku, ki se tako infamno laže, res ne moremo pritisniti na čelo. G. akademik, če se hočete te, gotovo ne preveč častne označbe izogniti, nam povejte kje smo le z eno samo črko omenjali v zgoraj citirani notici — tržaške slovenske akademike! Mi vemo, da so razmere slovenskih akademikov povsod enake, zato bi bilo nesmiselno, če bi se omejevali samo na Trst. Po vašem mnenju bi morali kar molčati in obesiti slovensko vseučiliško vprašanje na klin. Pravite, da se nič ne da doseči, ker je vse v rokah klerikalnih poslancev. Če je tako, ali naj vržemo potem puške v koruzo? Po vašem mnenju, da, ker ste uverjeni, da se sploh ničesar ne da doseči. Žalostno, če imamo Slovenci takšne akademike, ki sejejo med narod samo pogubonosni pesimizem. Kar se

pa tiče vašega mirnega in vztrajnega dela, pa kar molčite, ker ste sami poudarjali, da tisti, ki res kaj dela, molči in se ne hvali. Sicer pa vemo, da so taki, ki se znajo tako mirno in nedolžno hvaliti, češ saj delamo na tihem, največji lenuhi. Tudi v krogu tržaških akademikov ni vse tako, kakor svetite. Če se nas bo v to sililo, bomo izpregovorili kaj več o tem predmetu. Očitanje, da »Dan« nima prostora za vseučiliško vprašanje, je tudi infamno, ker je znano, da je »Dan« v zadnjem času vkljub »Vodiških čudežev«, imel več prostora za slovensko univerzo, nego »Eđinost«, ki v teh dneh ni črkice ni pisala o tem. G. akademik, ker ste pokazali, da znate celo citirati verz iz Prešerna in ker so vaše vrstice — kakor sami poveste — tako veleučene in globoke, da jih razven akademikov vaše vrste nihče ne more razumeti, smo prepričani, da vam povedano ne bo delalo preveč težko in da nam bodete vsaj v osmih dneh zopet postregli s svojimi duševnimi produkti, katerih sila nas čisto gotovo pripelje na pot spoznanja. Epilog: Če pa ste preveč preobloženi z raznim društvenim delom, bomo upoštevali in počakali.

Italijanstvo Zadra v nevarnosti. »Piccolo« se boji za italijanstvo v Zadru. V petkovi številki ropota proti zadrski sodniji, ker je poslala nekemu Zadrcu poziv v hrvaškem jeziku. Na ovitku, v katerem je bil poslan oni poziv, je bila tiskana modula v nemškem in italijanskem jeziku, a jo je uradnik pri sodniji prečrtal s svinčnikom in prilepil čez njo modulo, tiskano v hrvaškem in nemškem jeziku. In tisti ovitek so poslali iz Zadra naravnost »Piccolu«, da se prepriča na lastne oči, kako velika krivica se godi Italijanom v Zadru. — Nam Slovincem ni potreba segati tako daleč, da se prepričamo o krivicah, ki nam jih delajo Italijani. Občinski svet tržaški ne izdaja niti črke v kakem drugem jeziku kot samo v italijanskem, čeprav je vsa tržaška okolica v slovenskih rokah. V vseh občinskih uradih, in to tudi v slovenski okolici, je uradni jezik izključno italijanski, in celo slovenske ljudske šole, katere je bil prisiljen odpreti magistrat v okolici, nosijo samo italijanske napise in uradni jezik je tudi samo italijanski. — In »Piccolo« piše o krivicah in o slaviziranju, ki se godi v Zadru — in to vsled tega, ker je poslala sodnija nekemu Italijanu v Zadru slučajno poziv v hrvaškem in nemškem jeziku. Zloba italijanskih pisavečev že presega vse meje.

Tudi v Trstu je razsajal orkan. V četrtek, okrog 7. ure in pol je nastal silen orkan. Pojavil se je tako, kakor pred dvema letoma, ko je zahteval toliko žrtev. Topot pa ni bilo hudega, ker je orkan kmalu ponehal, vendar pa so že bile nekatere ladije v nevarnosti.

Veselica v norišnici pri Sv. Ivanu v Trstu. V tržaški norišnici prireja pogostoma razne zabave, katerih se udeležijo tudi umobolni. V vspeh so razne pevске in godbene točke, katere proizvajajo orkester. Proizvajajo se pa tudi razni soljspevi in komični prizori. Ves vspeh je sestavljen tako, da odgovarja poslušalcem. Taka veselica se je vršila tudi preteklo sredo. To je zelo kulturno, omenjamo pa, da skrbi naša občina veliko bolj za norce, kakor pa za slovenske občinarje.

Naše gledališče. Danes, v nedeljo, ob 3.30 popoldne »Otello«. Zvečer pa opera »Carostelec«, in sicer na čast hrvatskim gostom.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA

»saj to niso nikake denarne žrtve«.

Dunaj, 15. novembra. Avstrijska vlada bo že zopet potrkala na možne avstrijskih davkoplačevalcev. Vlada hoče na vsak način imeti železnice v Bosni, za kar bo pa treba šteti milijone in milijone. Avstro-ogrsko monarhija bo namreč morala plačati za te železnice, razdeljeno po kvotnem ključu, od prvega leta gradbe naprej 4 milijone 858.000 kron skozi 60 let. Od drugega leta gradbe naprej nadaljnih 2 milijona 600.000 kron tudi skozi 60 let. Od tretjega leta gradbe naprej 3 milijone, tudi skozi 60 let. (Avstrijska vlada pa res tako ravna z davkoplačevalci, kakor bi mislila, da se ti vsled zabave izseljujejo v Ameriko in ne vsled bede. Op. stavca.)

Da se pa ne pozabi, kakšen je avstrijski parlament in za kaj ga smatra vlada, je ministerski svet zahteval, da mora biti ta predloga odobrena do februarja, če ne se vporabi po § 14.; to se pravi: tudi proti

ljudski volji se ljudstvu naloži nove žrtve, češ, da one ne obremenjujejo trajno davkoplačevalcev temveč le na 60 let. (Bog ve, kedaj pride od vlade kakšna predloga, ki pokaže prebivalstvu vir za milijone.)

ŠE ENKRAT: AVSTRIJSKA POLITIKA IN NJENE POSLEDICE.

Trst, 15. novembra. Da vendar pridejo enkrat do zasluženega kruha bodo državni uradniki začeli s pasivno rezistenco. V Trstu se že kažejo prva znamenja na poštah in finančnih uradih.

ČUDNA ZAHTEVA.

Belgrad, 15. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Dokler se je nahajala srbska armada v Draču in so obstajale tam tudi srbske civilne oblasti, so te oblasti, kot edino upravičene v to, pobirale od vseh parnikov, ki so prihajali v drasko pristanišče, t. zv. pristaniško pristojbino. Seveda so morali plačati to pristojbino tudi parniki »Avstrijskega Loyda«. Ta pa sedaj zahteva od srbske vlade povračilo teh pristojbin! Srbska vlada je to zahtevo z vsvo odločnostjo zavrnila, ker »Lloyd« nima nobene pravice zahtevati povračila teh pristojbin, plačanih ob času, ko se je Drač nahajal v srbskih rokah.

SRBIJA SE PRESKRBLJUJE Z MUNICIJO.

Belgrad, 15. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V proračunu za prihodnje leto je stavljeno tudi 1.114.000 dinarjev za izdelavo dvanajst milijonov nabojev za brozostrelne puške. Te naboje bo izdelal državni vojni - tehnični zavod v Kragujevcu.

V NOVI SRBIJI VLADA MIR.

Belgrad, 15. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V novih krajih vlada popolu red in mir in zato so preklicane vse izjemne odredbe, ki so bile proglašene povodom arnautskega vpada.

MEJA MED SRBIO IN ČRNO GORO.

Belgrad, 15. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V par dneh odputje posebna komisija v Plevlje, kjer se sestane s črnogorsko vojni komisijo in potem se začne takoj določati meja med Srbijo in Črno Goro na samem terenu.

ODPUŠČANJE REZERVISTOV V SRBIJI.

Belgrad, 15. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vsi rezervisti, ki so bili pozvani pod orožje radi arnautskega vpada, se bodo puščali domov na enomesečne dopuste, ali samo tako, da ostane pri vsaki stotnji vedno najmanj po dvaset rezervistov. Ob albanski meji ostane več polkov kot stalne posadke v vseh važnejših krajih.

SRBIJA IN ITALIJA.

Belgrad, 15. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Ogorčenje proti Italiji v Srbiji raste navzlic pisanju italijanskih listov, ki se še vedno trudi dokazovati, da italijansko politika ni naperjena proti Srbiji. Belgrajski listi poročajo te trditve, da bo Italija že čutila posledice svoje neiskrene politike.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Učenca za tapetniško obrt sprejme I. Černe, Dunajska cesta št. 28. 1115—3

Prodajo se skoraj novi tamburaški instrumenti. Poizve se pri Benedikt Sattler, Japlova ulica 3. 1128—1

Išče se navadna in cena mesečna soba brez posteljne oprave (cel dan ne doma). Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 1126—1

Kdor hoče imeti res zanesljivo in trepžno uro, fino izdelane verižice, prstane i. t. d. naj ne preze tvrdke

Ivan Ravnihar, urar

Ljubljana, sv. Petra c. 4.

Prodasta se dve kompletne postelji iz trdega lesa. Šelenburgova ulica 6 II. nadstropje, levo.

Krojač Marko Pozder, Ljubljana - Konjušna ulica št. 1 - Trnovo se priporoča občinstvu za izdelovanje oblek po zahtevi solidno in po nizki ceni — Pridite gotovo, ker sem pre — pričan, da bode te zadovoljni. —

POZOR! POZOR!

Radi opustitve trgovine se prodaja pod tovarniško ceno

obleka za gospode in dečke, kratki kožuhi, pelerine, površniki, sukno, damske jopice, zastori, preproge itd.

Za obilen obisk se priporoča **R. Kollmann** Sodna ulica štey. 4, III. nadstr.

Popolni šivalni stroj je le **„Singerjev“**

Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj, Glavni trg 119, Novomesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.



Nobena kapljica ne koristi tako želodcu, kot pristni želodčni likér

FLORIAN



Blizu in daleč Vse ga pozná, Kdor ga imá, Ima zdravje domá!

Zahtevajte pristni „Florian“ Zavračajte ponaredbe!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.



KUC

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje. Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštmem povzetju K 4-50. Edina zaloga: **Br. Novaković,** veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd. Ljubljana.

Izurjen čevljarški
pomočnik
se sprejme takoj.
Josip Kolman na Bledu.

V delo se sprejme takoj
več mladih in krepkih
tesarjev
pri
Ivan Zakotniku,
tesarski mojster,
Ljubljana, Dunajska cesta.

Martin Kralj

čevljar in izdelovatelj gornjih delov
v Ljubljani, Wolfova ulica 12.
Priporoča se slavnemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela, katera
izvršuje hitro, točno in solidno.

Rajmund Bizjak



urar in zlatar
TRST

Campo S. Giacomo 4.

velika zaloga žepnih in stenskih
ur, regulatorjev in budilk prvo-
vrstnih tovarn. Velika izbira urar-
skih potrebščin.

Za birmo!

Dolžnost vsakega zavednega botra
in botre je, da se posluži v edini
slovenski urarni in zlatarni

Alojzija Povha, Trst
ulica del Rivo šte. 26 (Sv. Jakob).
Cene nizke. Bogata izbira.

Išče se za večje stavbeno
podjetje v vseh strokah dobro
izurjen, slovenskega in nem-
škega jezika v govoru in pisavi
vešč ključavničarski
preddelavec

Ponudbe pod:

„Zanesljiva moč“
na „Prvo anončno pisarno“.

Gramofonske
plošče

z novimi

slovenskimi

:: posnetki ::

so zopet izšle in se dobe edino pri
A. Rasberger, Ljubljana

Sodna ulica šte. 5.

Največja tovarniška zaloga
najnovjših gramofonov in godbenih
automatov na Kranjskem.

Glavni zastopnik tvrdi: Avstrijske
gramofonske družbe na Dunaju, z
znamko „Angelj“, in Homophon Comp.
v Berlinu, znamka „Homokord“.
Plošče: Jumbo, Favorit, Odion itd.
vedno v zalogi.

: 10.000 vsakovrstnih plošč. :
Lastna delavnica za izdelavo in po-
pravljanje gramofonov in godbenih
automatov vseh vrst. — Posamezna
dela, igle, peresa, in cela kolesja.
Ceniki zastoj in franko.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!



S. Benisch
1 kg sivega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima pol-belega 2-80 K; belega 4 K; belega puha-stega 5-10 K; velefinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; puha sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfi-nejši preni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, mo-drega, belegaali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnica, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglav-nice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm široka 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir., 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.
S. Benisch, Dešenice 790, Češko.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravnih rastlin, kateri izborna upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.



Edna posebnost likerja je

Zdravnik želodca

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobu-
kov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.



Konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

založniki e. kr. priv. južne železnice

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3

priporoča veliko izbiro
jesenskih in zimskih
novosti za gospode in
dečke.

Strogo reelna postrežba. Najnižje cene.



Damski paletoji

v vsakovrstnih barvah, 130 cm dolgi, najmodernejših
fason od K 14— naprej.

== Raglani za gospode ==
najboljše izdeljave od K 20— naprej.

Paletoji za deklice in dečke
najnovjših vzorcev od K 10— naprej.

Največjo zalogo konfekcije za dame,
deklice in gospode po priznanih nizkih
cenah priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Advokat dr. Jos. Ažman

Nov odvetnik in zagovornik
Ljubljana
Dunajska cesta št. 61l.

Lovski

klobuki, čepice -
pletene telovnike
sviterje, gamaše,
dokolenice - - -
- - - - - nogavice
rokavice - - - - -
- - - nahrbtnike
i. t. d.

Specijalna modna in
športna trgovina za
gospode in dečke :

J. Kette

Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3.



Vedno najnovjše.
Od dobrega
— najboljši! —

Zaloga po-
hištva in ta-
petniškega
: blaga. :

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marija Te-
rezije cesta
11 (Kolizej).

Zaloga spalnih
ter jedilnih sob
v različnih najnovjših slogih.

Zaloga otomanov
divanov, žimnic

::: Zaloga otroških vozičkov. :::

Spalnica v amerik. orehu
K 350.—

Obstoječa: 2 dvovratne omare, 2 postelji, 2 nočni oma-
rieci, 1 umivalnik z marmor ploščo in ogledalom.

V najem se odda za več let
nova hiša —

z dvema stanovanjema, vrtom
in

gostilno

z vsemi gostilniškimi prostori, vse za
letno najemnino 500 K.

Županstvo Zg. Šiška.

Del. glavnic:
8,000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 1,000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije.“